

Skaun ungdomsskole

Hvem vi er - og hvor vi skal

Et profesjonsdokument for ansatte, elever og foresatte

Versjon 1 – juni 2019

FORORD

I Norge er det i skoleåret 2018/2019 504 ungdomsskoler med til sammen 187 695 elever. En av disse skolene ligger i den norske kommunen som i perioden 2010-2018 vokste raskest, Skaun kommune.

Skaun ungdomsskole har en femti år gammel historie. Dette dokumentet beskriver hvem vi vil være i fremtida. Hva vi ønsker å oppnå og hvordan vi ønsker å få det til. Vi kaller det et profesjonsdokument fordi det beskriver hvordan vi som jobber på Skaun ungdomsskole ønsker å møte elevene våre.

Dokumentet kom til som et resultat av et utviklingsarbeid som lærerne på skolen gjennomførte fra høsten 2017 til våren 2019, kalt "Vurdering for læring".

Dokumentet skal være levende. Det betyr at vi vil diskutere det med ansatte, med elever og med foresatte, og at det vil utvikle seg sammen med skolen. Vi håper at dokumentet blir diskutert av politikere og andre i kommunen, og at det med tiden vil bli et godt verktøy i arbeidet med å skape en så god skole som ungdommene i denne flotte kommunen fortjener.

Vi syns at elever, foresatte og hele lokalsamfunnet fortjener å skjønne hva det er vi ønsker å oppnå. Derfor forteller vi det, selv om det kan virke som om vi lover mer enn vi kan holde. Men vi er egentlig ikke redd for å mislykkes. Fordi vi også vet at utvikling også handler om å tørre.

Skaun ungdomsskole, juni 2019

Ansatte og ledelsen

INNHold

Skaun ungdomsskole	1
Hvem vi er - og hvor vi skal.....	1
FORORD.....	2
INNHold.....	3
FORVENTNINGENE VÅRE	4
VI FORVENTER AT ELEVEN.....	4
VI FORVENTER AT DEN FORESATTE.....	4
VI FORVENTER AT DEN ANSATTE	5
VI FORVENTER AT ALLE I LEDELSEN	5
DET VI VIL OPPNÅ	6
ALLE SKAL FÅ FØLE AT DE DUGER.....	7
Formålet med norsk skole	7
Overordnet del av læreplanen	8
ALLE SKAL LÆRE DET DE TRENGER.....	9
Karakterdempet skolestart.....	9
Vurderingsforskriften.....	9
Karakterer på Skaun ungdomsskole	10
Vurdering som fremmer læring.....	11
Tverrfaglighet/periodisering.....	11
Baklengs planlegging	12
Vurdering i ulike tidsspenn	12
En leksebevisst skole	14
Undersøkelse om leksebevissthet.....	14
Dysleksivennlig skole.....	16
Dysleksivennlige skoler i Skaun	16
VI SKAL INSPIRERE.....	17
Dybdelæring	17
Dybdelæring på nye Skaun ungdomsskole.....	18
Digital skolehverdag.....	19
ALLE SKAL TRIVES OG LÆRE Å TA GODE VALG	20
Systemperspektiv på utfordringer.....	20
Robust ungdom med MOT	21

FORVENTNINGENE VÅRE

På Skaun ungdomsskole tror vi det er viktig å formidle tydelig hva vi forventer. Både fra elever, foresatte, ansatte og fra ledelsen på skolen. Forventningene utarbeides i samarbeid mellom ledelsen, ansatte, elever og foresatte og vi bruker dem på ulike måter.

Forventningene til elevene danner grunnlaget for diskusjon om og utarbeidelse av klasseregler i starten på skoleåret i alle klasser på alle trinn. Gjennom det arbeidet får elevene et forhold til hva vi forventer og vi får med elevene på å uttrykke hvordan vi vil ha det sammen. Alle elever blir spurt om to spørsmål som danner grunnlaget for tydelige, positivt rettede regler:

Hva skal til for at du kjenner at det er trygt her i klassen og på skolen?

Hva skal til for at du skal lære mest mulig?

Foresatte og elever holdes løpende orientert om hvordan eleven følger reglene, og dette er tema i alle utviklingssamtaler med foresatte og elever.

Forventningene til elever og foresatte presenteres for foresatte i skolens brosjyre som vi lager i forbindelse med skolestart. Forventningene til foresatte tas også opp i foreldremøte og diskuteres.

Forventningene til ansatte og ledelsen er tema i alle medarbeidersamtaler. Vi reviderer forventningene våre årlig. Sist ble forventningene endret våren 2019.

VI FORVENTER AT ELEVEN

1	Gjør sitt beste med skolearbeidet på skolen og hjemme.
2	Bidrar til et godt arbeidsmiljø i klassen og på skolen.
3	Viser respekt for medelever, voksne og inventar.
4	Følger reglene som klassen lager.
5	Snakker med en voksen hjemme eller på skolen hvis man er bekymret for seg selv eller medelever.

VI FORVENTER AT DEN FORESATTE

1	Viser positiv holdning til skolen og motiverer eleven for skolearbeid og til å følge skolens bestemmelser.
2	Viser respekt for ansatte, medelever og andre foresatte.
3	Snakker med, ikke om skolen dersom det er noe som er uklart eller vanskelig.
4	Er gode forbilder for sitt eget og andres barn.
5	Varsler skolen ved bekymring for eget eller andres barn.

VI FORVENTER AT DEN ANSATTE

1	Gjør sitt beste for at alle føler at de duger.
2	Kan faget sitt og møter presist og godt forberedt til timer.
3	Er lojale til bestemmelser som gjelder for skolen og kommunen.
4	Deltar aktivt i arbeidet i team, på trinn, i fagseksjon og i skolens utviklingsarbeid.
5	Viser respekt for elever og foresatte og legger til rette for et best mulig samarbeid mellom skole og hjem.

VI FORVENTER AT ALLE I LEDELSEN

1	Gjør sitt beste for at elever og ansatte føler at de duger.
2	Følger opp den enkelte ansattes faglige og personlige behov.
3	Er lojal til bestemmelser som gjelder for skolen og kommunen.
4	Leder skolens utvikling gjennom aktiv deltakelse/medlæring.
5	Viser respekt for elever og foresatte og legger til rette for et best mulig samarbeid mellom skole og hjem.

DET VI VIL OPPNÅ

Alle skal få føle at du duger. Dette er visjonen vår. Det handler om at elevene våre er forskjellige. At noen liker å regne ut ligninger med to ukjente og ser frem til neste fagtekst, mens andre foretrekker å bruke hendene til å skape og føttene til å løpe. Skaun ungdomsskole skal tilby aktiviteter og undervisningsmetoder som gjør at alle føler at de betyr noe og at de mestrer noe. I dette kapitlet viser vi hvordan visjonen vår passer med det som er overordnet i norsk skole.

Alle skal lære det de trenger. Vi vet ikke helt hva du trenger i din fremtid. Men vi vet noe om hva samfunnet trenger at du kan noe om. Og vi vet at det er noen måter å organisere og gjennomføre undervisning på som fungerer bedre enn andre. Gjennom arbeidet med vurdering for læring har vi lært mye om hvordan vi skal skape god læring. I dette kapitlet viser vi hva vi tenker om vurdering, og vi forteller hvordan vi vil bruke lekser som verktøy for god læring på Skaun ungdomsskole.

Vi skal inspirere. Ja, vi vet at dette ikke er et enkelt løfte å holde. Men vi ser egentlig ikke alternativet. Vi vet nemlig mye om hvor viktig inspirasjon, det å like det du holder på med, er for å gjøre en innsats. Og det er jo det vi vet er det viktigste – at du selv som elev eier din egen læring. Her vil vi si mer om hva vi mener er god undervisning, hvordan vi jobber med å utvikle måten vi tenker dybdelæring på, og vi vil si noe om måten vi tenker å bruke digitale hjelpemidler for å utvikle en enda mer spennende og innholdsrik skolehverdag.

Alle skal trives og lære å ta gode valg. Forskning peker på relasjon mellom lærer/ansatt og elev er helt avgjørende for både sosial og faglig læring. På Skaun ungdomsskole bruker vi MOT-programmet for å skape robust ungdom som tar gode valg. Hele Skaun kommune samarbeider med MOT gjennom programmene skolen som samfunnsbygger og kommunen som samfunnsbygger. Her sier vi mer om arbeidet med å skape relasjoner og hvorfor og hvordan vi bruker MOT-programmet.

ALLE SKAL FÅ FØLE AT DE DUGER

“Alle skal føle at de duger” er visjonen til Skaun ungdomsskole. Visjonen vår uttrykker en viktig verdi for oss som skole. At alle elever hver dag skal duger betyr at vi må tilby aktiviteter og arbeidsmåter som er tilpasset den enkelte elev. Fordi elevene er forskjellige. Alle ansatte på Skaun ungdomsskole har et forhold til visjonen. Vi sier at den sitter i veggene. Likevel vet vi at det å sikre at alle skal oppleve mestring er noe vi må ha oppmerksomhet på hele tida. Det går ikke av seg selv.

Tilpasning og verdiorientering er ikke unikt for Skaun ungdomsskole. I den norske skolen har vi noen overordnede dokumenter som vi mener at vår visjon henger godt sammen med. De viktigste dokumentene som beskriver hvordan vi skal jobbe, og som alle lærere, ledelse og andre ansatte skal kjenne godt er opplæringsloven og læreplanverket. I læreplanverket er den overordnede delen aller mest sentral.

Formålet med norsk skole

Opplæringslovens paragraf 1.1 heter “formålet med opplæringa”. Dette er bruksanvisninga for oss som skole. Hvis vi er i tvil om hva som er viktig så ser vi til denne.

§1.1. Formålet med opplæringa (www.lovdata.no)

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Overordnet del av læreplanen

“Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen” er en del av læreplanverket, og den er fastsatt ved kongelig resolusjon 1. september 2017. Overordnet del utdyper verdigrunnlaget i opplæringslovens formålsparagraf og de overordnede prinsippene for grunnopplæringen.

Overordnet del gir retning for opplæringen i fag, og alle fag bidrar til å realisere opplæringens brede formål. Hele læreplanverket er grunnlaget for opplæringen, og de ulike delene henger tett sammen og må brukes sammen.

I den overordnede delen er **verdigrunnlaget** delt inn i følgende fem kapitler som beskriver viktige verdier som den norske skolen skal være preget av; “menneskeverdet”, “identitet og kulturelt mangfold”, “kritisk tenking og etisk bevissthet”, “skaperglede, engasjement og utforskertrang”, “Respekt for naturen og miljøbevissthet” og “demokrati og medvirkning”. På Skaun ungdomsskole skal vi gjennomsyres av disse verdiene, og mener vår visjon er et godt utgangspunkt.

Den overordnede delen viser også til noen **prinsipper for læring og utvikling** i skolen. Det er her en finner de nasjonale føringene for hvordan vi som skole skal organisere undervisninga. Det nye i overordnet del er fokuset på de tverrfaglige emnene “folkehelse og livsmestring”, “demokrati og medborgerskap” og “bærekraftig utvikling”. På Skaun ungdomsskole vil vi i større grad organisere oss tverrfaglig i fremtida.

Det siste kapitlet i overordnet del av læreplanen er **prinsipper for skolens praksis**. Disse prinsippene skal sikre et godt samarbeid med omgivelsene og et profesjonelt læringsfellesskap som er til beste for elevene. Prinsippene handler om “Et inkluderende læringsmiljø”, “Undervisning og tilpasset opplæring”, “Samarbeid mellom skole og hjem”, “Opplæring i skole og bedrift” og “profesjonsfellesskap og skoleutvikling”. På Skaun ungdomsskole mener vi at de fem løftene i dette dokumentet er et godt utgangspunkt for å få til en god praksis.

ALLE SKAL LÆRE DET DE TRENGER

I løpet av de 570 dagene som ungdomsskolen varer så skal elevene lære en rekke ting. I arbeidet med vurdering for læring så har Skaun ungdomsskole satt fokus på hvordan vi kan bruke tida best mulig til å lære mest mulig. Da har vi blitt nødt til å prøve en del nytt, fordi elevene i dag trenger noe annet enn elever trengte før. Viktige elementer i en bærekraftig vurderingskultur på Skaun ungdomsskole er karakterdempet skolestart, undervisvurdering og formativ vurdering og leksebevissthet.

Karakterdempet skolestart

For mange elever er den største overgangen fra barne- til ungdomsskolen at karakterer benyttes på ungdomsskolen. Her beskriver vi hva vi må forholde oss til av regelverk og hvordan vi ønsker å bruke karakterer som vurderingsform på Skaun ungdomsskole.

Vurderingsforskriften

Hvordan vi som skole skal bruke vurdering er hjemlet i forskrift til opplæringsloven, Kapittel 3, også kalt “vurderingsforskriften”. (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724/KAPITTEL_4-1#§3-5)

Her heter det i §3-2:

Formålet med vurdering i fag er å fremje læring undervegs og uttrykke kompetansen til eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidatene undervegs og ved avslutninga av opplæringa i faget. Vurderinga skal gi god tilbakemelding og rettleiing til elevane, lærlingane, praksisbrevkandidatane og lære kandidatane.

Vurderingsforskriften sier følgende om karakter i §3-4:

Frå 8. årstrinn og i vidaregåande opplæring skal vurdering også givast med talkarakterar. Det skal brukast talkarakterar på ein skala frå 1 til 6. Berre heile talkarakterar skal brukast.

Dei enkelte karaktergradene har dette innhaldet:

Karakteren 6 uttrykkjer at eleven har framifrå kompetanse i faget

Karakteren 5 uttrykkjer at eleven har mykje god kompetanse i faget

Karakteren 4 uttrykkjer at eleven har god kompetanse i faget

Karakteren 3 uttrykkjer at eleven har nokså god kompetanse i faget

Karakteren 2 uttrykkjer at eleven har låg kompetanse i faget

Karakteren 1 uttrykkjer at eleven har svært låg kompetanse i faget

Videre heter det i vurderingsforskriften at alle skoler skal gi halvårsvurdering i alle fag. Tidligere het det at denne måtte være skriftlig, men det kravet har forsvunnet. Følgende står om halvårsvurdering i vurderingsforskriften §3-13:

Halvårsvurdering i fag er ein del av undervegsvurderinga og skal syne kompetansen til eleven opp mot kompetansemåla i læreplanen for faget. Ho skal også gi rettleiing om korleis eleven kan auke kompetansen sin i faget.

Det skal givast skriftleg og/eller munnleg halvårsvurdering utan karakter gjennom heile grunnopplæringa.

Frå 8. årstrinnet skal eleven i tillegg ha halvårsvurdering med karakter. Halvårsvurderinga med karakter skal gi uttrykk for den kompetansen eleven har nådd ut frå det som er forventa på tidspunktet for vurderinga. Halvårsvurdering med karakter skal givast skriftleg.

Halvårsvurderinga skal frå 8. årstrinnet gjennomførast midt i opplæringsperioden på kvart årstrinn, og ved slutten av opplæringsåret for fag som ikkje blir avslutta, jf. Læreplanverket.

Karakterer på Skaun ungdomsskole

På Skaun ungdomsskole ønsker vi at all vurdering skal fremme læring og kunne brukes som veiledning for elevene om hva de bør jobbe videre med for å øke kompetansen sin i faget. For oss betyr det at det er andre vurderingsformer enn tallkarakterer som skal benyttes i det daglige. Vi ønsker ikke at elevene skal ha for mye oppmerksomhet rundt sammenligning med medelever tidlig i skoleløpet. Vi vet at for mange elever stresser med nettopp om de vil mestre fagene i oppstarten av ungdomsskolen, og karakterer bidrar til å øke dette presset.

Vi har derfor fra høsten 2018 innført karakterdempet skolestart. Det vil si at vi ikke introduserer elevene for karakterer i fagene før vi kommer til første halvårsvurdering, rundt nyttår i åttende klasse. Vi har gjennom utviklingsarbeidet om vurdering for læring gjennomført forsøk med egenvurdering som del av halvårsvurderingen, og kommer til å fortsette med å prøve ut ulike modeller for en slik vurdering, da erfaringen er at dette har gitt god effekt på elevenes læring.

En av områdene vi har sett at karakterdempet skolestart kan ha en negativ effekt på, er foreldres oversikt over elevenes skoleprestasjoner. Tilbakemelding med karakter var godt egnet til å gi foreldre en slik oversikt. Vi må derfor sikre at det samtidig som elever får undervisvurdering at vi bruker de halvårlige utviklingssamtalene med foreldre og elever til å sikre informasjon om hvor eleven står faglig. Dette gjøres best gjennom at elevene selv bidrar med egenvurdering som blir del av utviklingssamtalene.

I neste kapittel beskriver vi nærmere hvordan vi ønsker å bruke vurdering for å fremme elevenes læring.

Vurdering som fremmer læring

Skaun ungdomsskole var i skoleårene 2017/18 og 2018/19 med i et skoleutviklingsprosjekt som heter Vurdering for læring (VFL). Prosjektet hadde som mål å skape “en bærekraftig vurderingskultur der alle bidrar til kontinuerlig profesjonsutvikling” (Høgskolen i Innlandet, 2019).

Arbeidsmetoden i prosjektet var bruk av en mooc (massive open online course) som heter Skole VFL mooc 2.1, laget av Høgskolen i Innlandet. Ansvarlige for planlegging, gjennomføring og oppfølging var skolens plangruppe, med hovedansvar på rektor og ressurslærer (fra 1.mars 2019 avdelingsleder med ansvar for utvikling). Lærerne har underveis bla sett videoer, lest artikler, diskutert, reflektert, prøvd ut og skrevet refleksjonstekster og -notater.

Som avslutning av prosjektet skrev alle lærerne hver sin todelte tekst der de beskrev først hadde metaperspektiv på sin egen og skolens utvikling innenfor VFL, og tilslutt presenterte et opplegg med VFL de var spesielt godt fornøyd med. Teksten ble levert inn til Høgskolen i Innlandet og etter godkjenning så fikk lærerne hvert sitt kursbevis.

Tidligere i dette dokumentet beskrev vi hva som kan forventes av karakterer, mens vi videre ønsker å beskrive hva vi mener er vår måte å tenke vurdering for læring på.

Tverrfaglighet/periodisering

Med fagfornyelsen i 2020/2021 kommer et økt fokus på bruk av tverrfaglige oppgaver og dybdelæring (se lenger ned i teksten) i skolen. I skoleåret 2019/2020 ønsker vi å møte dette med noe mer fokus på periodisering av skoleåret enn tidligere (viser til tabell under, vurderingsåret vårt). Dette betyr at vi i perioder på 6-8 uker kan ha noe felles fokus på tema over hele skolen, men også at vi begrenser tema til å gjelde bare ett trinn, for eksempel revyarbeidet på 10.trinn. Vi ønsker å gå små steg i starten av dette arbeidet, da en for stor endring av gjeldende årsplaner kan være heftig nok på tur inn i et nytt skolebygg høsten 2019. Fra høsten 2020 vil vi gå enda større steg, all den tid fagfornyelsen med nye læreplaner er gjeldende fra da av.

Baklengs planlegging

En visualisering av hva vi tenker om baklengs planlegging ser du gjennom [Leseplanleggjaren](#) (Lesesenteret i Stavanger, 2015).

The infographic is divided into two main sections: 'LESEPLANLEGGJAREN' (Reading Plan Maker) and 'LESEPRAKSISAR' (Reading Practices).

LESEPLANLEGGJAREN

- MÅL** (Goal): Eleven si læring; kunnskap forståing ferdigheit
- FØR** (Before): Brainstorming «Fleip eller fakta» Rekvissittar Film / bilete / musikk «Grubletekning» Samtal i par og del Praktiske øvingar
- UNDER** (During): Arbeid med ord og omgrep Tenkeskriving Stilla spørsmål Oppsummera Organisera kunnskapen Les og sei noko
- ETTER** (After): Vurdering av elevane sin kompetanse, eksempelvis gjennom: Dialogkafé Skriftleg prøve Digital fotofortelling Skriva fagrelevant tekst Munnleg framføring / samtale Laga produkt

LESEPRAKSISAR: - fleire lesepraksisar på www.lesesenteret.no

LESEPLANLEGGJAREN FOR LÆRAREN

- Mål**: Er måla for lesinga knytt til Kunnskapsløftet –
 - konkrete kompetansemål?
 - lesing som grunnleggjande ferdigheit?
 - den generelle delen av Kunnskapsløftet?Er det samanheng mellom tekstval, arbeidsmåtar og vurdering? På kva måte er undervisninga forankra i teoriar om leseopplæring?
- Etter lesing**: Korleis skal elevane få visa kva dei har lært?
 - Munnleg, skriftleg eller produkt?
 - Aleine, par eller i gruppe?Kva stillas må du byggja for at elevane skal visa kompetansane sine? Har elevane vore delaktige i utforminga av vurderingskriteria? Når, på kva måte og korleis skal dei få tilbakemelding?
- Under lesing**: Korleis legg du til rette for at elevane skal forstå det dei les?
 - Gjennom bestemte lesebestillingar?
 - Gjennom ulike lesestrategiar?
 - Gjennom arbeid med bestemte ord og omgrep?
- Før lesing**: Korleis legg du til rette for at elevane kan:
 - vera motiverte og engasjerte?
 - bli utfordra?
 - aktivera erfaringar og/eller byggja bakgrunnskunnskapar?
 - orientera seg i teksten?
 - sjå kunnskapane dei skal tileigna inn i ein større samanheng?

Flere eksemplar av «Leseplanleggjaren» kan bestilast til post@lesesenteret.no

Kort forklart handler det om å planlegge et tema i et eller flere fag ut fra rekken vurdering – mål – undervisvurdering - forkunnskap.

Vurdering i ulike tidsspenn

Vi tenker at vurdering foregår i ulike tidsspenn, i ulike settinger og med ulike deltakere alt etter formålet med vurderinga. Under finner dere kort beskrevet hva vi tenker om vurdering i de ulike tidsspennene kort, mellomlangt og langt.

Kort tidsspenn

Har varigheten en time, en dag eller en uke. I dette tidsspennet vurderer elevene seg selv gjennom korte vurderingsstopp. De kan også vurdere hverandre, da gjerne i læringspar. I det korte tidsspennet er det viktig å relatere seg til kriterier og mål satt av lærer, men også kriterier og mål satt i samarbeid mellom elever og lærer. Lærer vil kontinuerlig gi undervisvurdering gjennom å hjelpe eleven videre i arbeidet, med konstruktive tilbakemeldinger og framovermeldinger. Modellering med bruk av eksempler er her en et veldig nyttig verktøy for å skape felles forståelse for målet for elever og lærer. Undervisvurdering i det

korte tidsspennet skjer som oftest muntlig. Lærerens rolle i det korte tidsspennet kan ofte beskrives som en trener eller veileder.

Mellomlangt tidsspenn

Dette er tidsspennet som tar opp i seg periodene som nevnt over. I løpet av en slik periode vil det være naturlig å ha en eller flere mer formelle vurderingssituasjoner, for eksempel prøver, framføringer, innleveringer eller lignende. Disse vurderingssituasjonene er de som planlegges ved baklengs planlegging. Disse vurderingssituasjonene vil fungere som et vurderingsstopp i et lengre perspektiv enn det korte og omhandler gjerne mer fagstoff som det er jobbet med over tid. Det er derfor naturlig at dette vurderingsstoppet er noe som både elev og lærer vurderer og vår måte å løse dette på vil være en egenrevisning fra eleven med kommentar fra lærer i det vi kaller kommentarark. Dette kommentararket vil i løpet av høsten 2019 bli gjort tilgjengelig i våre løsninger i OneNote i Office365. Mer info om dette og nærmere beskrivelse av kommentararket kommer. Lærerens rolle i dette tidsspennet handler mest om å være trener, men i mer formelle vurderingssituasjoner som fagdager og årsprøver, så er det også en viss grad av å være dommer. Eksempler på dette er at vi på 9.trinn har sluttvurdering i både mat og helse og kunst og håndverk.

Langt tidsspenn

Det lange tidsspennet er det som handler om halvårlig-, årlig- og sluttvurdering. Som nevnt over så ønsker vi gjennom året å bruke kommentararket til vurdering for perioder, men også å bruke dette i halvårsvurderinga og helårsvurderinga til elevene. Dette faller naturlig sammen med det halvårlige og helårlige karakteroppjøret og kontaktsamtalen med heimene. I denne forbindelse er det også naturlig at elevene og faglærerne gjennomfører fagsamtaler der de sammen vurderer halvåret som har gått. Sluttvurderingsperioden på 10.trinn ligger gjerne i perioden etter påske og fram mot eksamenstida. Her vil elevene få prøvd seg i større oppgaver i de fleste fag og gjerne i tverrfaglige oppgaver. Lærerens rolle i denne perioden vil gå fra å være trener til å bli mer en dommer.

En leksebevisst skole

Verken opplæringslov eller læreplaner pålegger lærere og skoler å gi lekser til elever. Likevel er lekser mye brukt, særlig i de teoretiske fagene. For mange er lekser noe en tenker på raskt når en tenker på skole. De siste årene har det vært mye diskusjon om bruk av lekser i skolen. Både nasjonalt og internasjonalt er meningene delte om effekten av å gi lekser, og noen mener lekser bidrar til stress hos en del elever.

Forskningen som har forsøkt å si noe om effekten av lekser viser at det verken kan påvises stor læringseffekt eller avvises helt at lekser gitt på riktig måte har effekt på elevenes læring. Det forskningen imidlertid er klar på er at det er forskjell på gode og dårlige lekser.

I en prosess med personalet og FAU våren 2018 landet Skaun ungdomsskole på at vi er en **leksebevisst skole**. For oss betyr det at vi gir lekser som vi mener er nødvendige for faget, vi gir ikke lekser for leksa sin skyld.

- Vi snakker jevnlig om hvordan vi gir lekser i de ulike fagene.
- Alle lærerne kan gi pedagogiske begrunnelser for hvorfor de gir lekser eller hvorfor de ikke gir lekser i ulike fag og emner.
- Læreren tar ansvar for at lekseoppgavene er tilpasset elevene.
- Læreren sørger for at leksene følges opp på skolen.
- Lærere har reell metodefrihet i bruken av lekser i sin gruppe i sitt fag, men hvordan vi legger opp leksene skal diskuteres i fag og på trinn.

Vi bygger vår holdning til lekser på norsk lekseforskning. Denne artikkelen beskriver nærmere hva som kan ligge i det å være leksebevisst: <https://utdanningsforskning.no/artikler/fire-kjennetegn-pa-en-leksebevisst-skole/>

Vi ønsker et tett samarbeid med foresatte om lekser, og gjør så godt vi kan for å veilede foresatte i hvordan å følge opp sin elev, enten det gis lekser eller ikke. På åttende trinn blir det delt ut en veiledning til lekser i de ulike fagene.

Undersøkelse om leksebevissthet

Siden en viktig del av det å være leksebevisst er å stadig diskutere lekser, er det noe vi gjør i fagseksjoner, mellom lærere i hverdagen, med elever individuelt og i grupper og med foresatte. Våren 2019 ble det gjennomført en større undersøkelse for å finne ut hvordan det første året med leksebevissthet har vært. 133 foresatte, 34 ansatte og 96 elever svarte på undersøkelsen. Resultatet av undersøkelsen ble drøftet med foreldreutvalget og med Samarbeidsutvalget i en workshop i juni 2019.

Hovedfunn i undersøkelsen og fra workshopp med FAU og SU våren 2019:

- Både foresatte, elever og ansatte gir uttrykk for at det er bra med bevissthet på lekser.
- De fleste, elever, foresatte og ansatte mener mengden lekser som gis på Skaun ungdomsskole er passe.
- De fleste foresatte og ansatte som er uenig i at det gis passe mengde lekser, mener det gis for lite lekser
- De fleste elever som er uenig i at det gis passe mengde lekser, mener det gis for mye lekser
- Både elever, foresatte og ansatte mener leksene ikke følges opp nok.
- Både elever, foresatte og ansatte mener lekser kan bli enda mer individuelt tilpasset elevene
- Det er ulike meninger om hvordan året som leksebevisst skole har vært. De som er positive peker på at det har blitt mer tid til andre aktiviteter på fritida, at det har blitt mindre overflødige lekser og at motivasjonen for skolearbeid har økt. De som er negative peker blant annet på at det har blitt vanskeligere for foresatte å følge opp skolearbeidet og at leksene ikke følges opp nok.

De viktigste momentene å sørge for å utvikle i skoleåret 2019/2020, basert på undersøkelsen og prosessen med FAU og SU er:

- Leksene som gis må følges bedre opp
- Leksene bør tilpasses enda bedre til den enkelte elev
- Ulike fagseksjoner bør diskutere og kommunisere til elever og foresatte hvordan de ønsker å bruke lekser for å øke elevenes læringsutbytte.
- Foresatte må involveres bedre i undervisningen gjennom ukeplaner og annen kommunikasjon med hjemmet.

Dysleksivennlig skole

Våren 2019 er det startet et arbeid i Skaun kommune sine fem barneskoler og på Skaun ungdomsskole for at skolene i kommunen skal bli «dysleksivennlige skoler». Det som kjennetegner dysleksivennlige skoler er:

- Et inkluderende og aksepterende miljø.
- Gode systemer og kompetanse på å finne dem som har vansker.
- Kartlegger og registrerer alle elevenes leseferdigheter systematisk.
- At skolen følger opp leseutviklingen hos de elevene som trenger det.
- At skolen raskt setter inn tiltak som fungerer.
- At skolen er god på å bruke de mulighetene som IKT gir.
- At skolen sørger for at alle lærere har kompetanse i tilpasset undervisning for elever med lese- og skrivevansker, språkvansker og mattevansker.
- At skole setter kunnskap i system og skaper gode rutiner.
- Evner å se forbedringspotensial og har vilje til å endre praksis.

Mer informasjon om dysleksivennlige skoler i Norge på følgende nettsider:

<https://dysleksinorge.no/dysleksivennlig-skole/>

<https://dysleksivennlig.no/>

Dysleksivennlige skoler i Skaun

For å sertifiseres som dysleksivennlige skoler er det flere kriterier som må oppfylles. Disse kriteriene handler feks. om plan for å fange opp elever som har dysleksi/kartlegginger, plan for anskaffelse og opplæring i digitale hjelpemidler, plan for god leseopplæring, plan for kompetanseheving av lærerne, fokus på gode rammer for læring (klasseledelse, skolemiljø). Det kreves også at FAU/SU gir tilslutning til arbeidet med å bli en dysleksivennlig skole. FAU på Skaun ungdomsskole ble informert og ga sin tilslutning til videre arbeid med sertifisering våren 2019.

VI SKAL INSPIRERE

Vi ønsker å inspirere til læring. Elever ønsker å bli inspirert. Likevel ser vi at motivasjon for skolearbeidet faller jevnt gjennom skoleårene. Tiendeklasselever er de minst inspirerte. Dette må vi snu. Og vi tror det vil snu, nå som både elever og ansatte på Skaun ungdomsskole får anledning til å la seg inspirere av nye lokaler i nye Skaun ungdomsskole. En skole som er laget for å utvikle fremtidens kompetanse.

Dybdelæring

I NOU 2014:7 “Elevenes læring i fremtidens skole”, også kalt “Ludvigsenutvalget” er sentrale forutsetninger som skal til for å skape god læring listet opp:

- elevene deltar aktivt i og forstår læringsprosesser
- elevene deltar i kommunikasjon og samarbeid
- elevene får utvikle dybdeforståelse og får hjelp til å forstå sammenhenger
- elevene får utfordringer som gjør at de strekker seg
- undervisningen er tilpasset elevenes ulike forkunnskaper og erfaringer
- elever og lærere er orientert mot mål og progresjon i læringen
- læringsmiljøet tar hensyn til elevenes relasjoner, motivasjon og følelser

Det er ikke en forutsetning at alle punktene innfris for at det skal skje god læring, men Ludvigsenutvalget peker på en del områder som hver for seg og i samspill bidrar positivt til elevenes læring.

Et fellestrekk ved punktene er at de er knyttet til begrepet “dybdelæring”. Ordet brukes i stadig større grad i skolen, blant annet i de nye læreplanene som virker fra 2020. Ludvigsenutvalget definerer dybdelæring slik.

Dybdelæring handler om at elevene gradvis utvikler sin forståelse av begreper og sammenhenger innenfor et fagområde. Det handler også om å forstå temaer og problemstillinger som går på tvers av fag- eller kunnskapsområder. Dybdelæring innebærer at elevene bruker sin evne til å analysere, løse problemer og reflektere over egen læring til å konstruere helhetlig og varig forståelse.

I skoleåret 2019/20 vil nye læreplaner i alle fag bli klare. For Skaun ungdomsskole vil det bety mer dybdelæring, mer tverrfaglig samarbeid og mer bolcklegging av fag. Heldigvis går vi inn i arbeidet med nye læreplaner samtidig med at vi skal inn i nytt bygg som nettopp gir mulighet for å ta i bruk nye og spennende arbeidsformer.

Dybdelæring på nye Skaun ungdomsskole

Fra høsten 2019 flytter Skaun ungdomsskole inn i nytt skolebygg. Helt fra den første planleggingen av det nye bygget har det aller viktigste vært å skape et skolebygg som inspirerer til læring og utvikling for elevene. Nå ved inngangen til det nye bygget ser vi at det ser ut til å bli enda bedre enn vi kunne forestille oss. Mange av de nye mulighetene er knyttet til utvikling av muligheten for økt dybdelæring for elevene våre.

Samarbeidet med kulturdelen av kommunen som også skal inn i huset åpner for muligheter for inspirasjon og læring på nye måter. Dette vil vi se ved at fag som “sal og scene”, musikk og kroppsøving får uante muligheter til å legge til rette for inspirerende opplegg. Norskfaget blir spesielt spennende, da det er søkt om og gitt midler til stilling som skal sørge for samarbeid mellom det offentlige biblioteket og skolene i kommunen.

Undervisningslokalene, med klasserom i tillegg til samarbeidsarealer av ulike typer, gjør at undervisninga kan legges opp på nye og mer tilpasset måte enn det vi får til i dag. Dette vil stimulere til mer elevaktive arbeidsmåter, tverrfaglig samarbeid, mer bruk av praktiske og estetiske fag i undervisningen, mer alternative arbeidsmåter.

Fra innflytting høsten 2019 vil vi måtte balansere hensynet til å ta vare på det beste i det som vi får til i dag med å utvikle nye og spennende måter å drive skole på. Det vil bli den viktigste satsingen for Skaun ungdomsskole de neste årene.

Digital skolehverdag

Fra høsten 2019 vil alle elever på Skaun ungdomsskole ha tilgang på hver sin PC til bruk i skolearbeid og hjemme. Det vil bety en stor endring i muligheten til å tilpasse fag og undervisning. Enda viktigere er det at vi som ansatte på skolen samtidig vil utvikle vår evne til å ta i bruk nye undervisningsmåter ved hjelp av IKT i fagene.

Drahjelp fra et omfattende digitaliseringsprosjekt i kommunen, både i skolene og i kommunen generelt, gjør at vi tror at Skaun ungdomsskole i løpet av kort tid i stor grad vil preges av IKT i skolehverdagen. For elevene vil det bety at det blir lettere tilgang på informasjon og kunnskap, og at undervisningen i større grad blir tilpasset den enkelte.

Digitaliseringsstrategi for grunnskolene i Skaun kommune 2018-2022 legger grunnlaget for utviklingen. Digitaliseringsstrategien skal peke ut retningen for bruk av IKT i opplæringen for elever og ansatte i Skaun kommune. I kjernen av strategien står elevenes læring. Læring som skal gi elevene redskaper til å mestre livene sine nå og i framtida.

Digitaliseringsstrategien skal bidra til at grunnopplæringa i Skaun kommune er oppdatert og framtidsretta, og at den er i tråd med nasjonale føringer lagt Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge — IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet» og Kunnskapsdepartementets digitaliseringsstrategi for grunnskoleopplæringa «Framtid, fornyelse og digitalisering». Hovedmålene for strategien er at elevene skal ha digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å oppleve livsmestring og lykkes i videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse, samt at IKT utnyttes godt i organiseringa og gjennomføringa av opplæringa for å øke elevenes læringsutbytte. Det er hensynet til elevenes læring som må drive fram digitaliseringa, ikke omvendt.

Hovedmålene viser Skaun kommunes ambisjoner for opplæringa.

- Elevene skal ha digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å oppleve livsmestring og lykkes i videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse
- IKT skal utnyttes godt i organiseringa og gjennomføringa av opplæringa for å øke elevens læringsutbytte

Målbildene skisserer en ønsket situasjon, et framtidssbilde, som beskriver hvordan framtidens digitale læringsmiljø skal se ut. Målbildene skal gi føringer for tiltak og prioriteringer, og er sett ut i fra elevenes, lærerens, skoleledernes og skoleeiers perspektiv:

- Elevene skal tilegne seg gode digitale ferdigheter og dømmekraft gjennom opplæringa og lære å utnytte digital læremidler kreativt og skapende
- Lærerne skal lede klassens læringsarbeid og være trygge i valg av læremidler og ressurser som bidrar til klassens og elevenes læring

- Skolelederne skal planlegge og støtte opp under lærernes pedagogiske arbeid med IKT, gjennom kompetanse- og organisasjonsutvikling.
- Skoleeier skal legge rammer for god utnyttelse av IKT i både pedagogisk og administrativt arbeid, med elevenes læring i fokus.

ALLE SKAL TRIVES OG LÆRE Å TA GODE VALG

Kapittel 9A-2 i opplæringsloven heter det at «Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring». Ludvigsenutvalget peker på at trygghet er en grunnleggende forutsetning for læring. Her vil vi vise hvordan vi jobber systematisk for å sikre at alle har et trygt skolemiljø. Sentralt er systemperspektiv, MOT-programmet Robust ungdom og standardene våre.

Systemperspektiv på utfordringer

Fra 2012-14 var Skaun ungdomsskole i likhet med resten av skolene i Orkdal-øy-regionen med i LP-modellen, et skoleomfattende forebyggende program. LP-modellen hadde som mål å utvikle gode læringsmiljø.

LP står for «læringsmiljø og pedagogisk analyse». Modellen beskrives som «en strategi for systematisk utvikling av kompetanse og samarbeid i personalet, for å få en bedre felles forståelse og håndtering av pedagogiske utfordringer i hverdagen i skoler og barnehager». (www.laringsmiljo.no). Det overordnede målet er å skape læringsmiljøer som, uavhengig av barnets og elevens forutsetninger, gir gode vilkår for læring.

Lærerne samarbeidet i prosjektperioden i lærergrupper. Prinsippene i LP-modellen ble godt implementert i Skaun ungdomsskole, og skolen jobber fortsatt etter hovedprinsippene i arbeidet med å skape gode, trygge skolemiljø:

Kunnskapen som skolen tilegnet seg gjennom LP-modellen er at atferdsproblemer og utviklingen av gode læringsmiljø ikke kan møtes med å rette fokus utelukkende på den som utfører atferden. Denne forståelsen har sitt grunnlag i systemteori. En systemisk forståelse av handlinger og atferd innebærer en forståelse av at både omgivelsene og det enkelte individ er viktig for å forstå handlinger.

Når vi som skole får ulike utfordringer som negativ elevatferd skal vi bruke systemteoretisk analyse, som består av de tre perspektivene i LP-modellen. De tre perspektivene er det kontekstuelle perspektivet (omgivelsene), aktørperspektivet (at alle skaper mening i sin egen tilværelse) og individperspektivet (at alle har ulike forutsetninger). Systemteoretisk analyse er å se sammenhenger mellom de tre ulike delene i en helhet.

Implementering av LP-modellen har gjort at ansatte på Skaun ungdomsskole i mindre grad enn før årsaksforklarer utfordringer med at elever har problematferd, til at elever viser problematferd. Det er utfordringene som vi sammen analyserer og finner tiltak rettet mot.

Robust ungdom med MOT

Skaun ungdomsskole har vært partner med organisasjonen MOT i mange år og benytter programmet Robust ungdom. De siste årene har også resten av Skaun-samfunnet blitt med, gjennom programmene skolen som samfunnsbygger og kommunen som samfunnsbygger.

MOT's program «Robust ungdom 12-16» er for ungdomsskoler og består av 12 MOT-økter à 150/120 minutter. Målet er å utvikle robuste ungdommer, som inkluderer alle. MOT-øktene har varierende tema, men MOT's verdier – MOT til å leve, MOT til å bry seg og MOT til å si nei er en rød tråd gjennom hele MOT's program. Under kan man se fullstendig oversikt over MOT-øktene.

På Skaun ungdomsskole har vi fra høsten 2019 tre ansatte og en ekstern MOT-coach som driver arbeidet i klassene.

